

Jatkuvan oppimisen pedagogiikka

Päivi Hökkä
KT, dos., jatkuvan oppimisen professori
(tenure)

Tampereen yliopisto

Jatkuvan oppimisen korostunut ja kaikkialle ulottuva merkitys

Globaali ulottuvuus: Aikuiskoulutus kansalaisoikeus, jossa valtiolla aktiivinen rooli (Unesco, 2022).

Yhteiskunnallinen merkitys: Jatkuvan oppimisen erityispiirteitä Suomessa:

Aikuisväestön koulutukseen osallistuminen edelleen yleistä, mutta

- Osallistuminen on laskussa ja se kasautuu vahvasti hyväpalkkaisiin ja korkeasti koulutettuihin
- Osaajapula erityisesti korkeatasoista osaamista vaativissa ammateissa
- Kestävyyssvaje: OECD:n (2021) mukaan Suomi tarvitsee yli 100 000 uutta työntekijää vuoteen 2025 mennessä: tarve opiskelijoiden ja työvoiman maahanmuuttoon kestävän hyvinvoinnin turvaamiseksi.
- Vajaa 500 000 henkilöä tarvitsee uudelleenkoulutusta tai laajaa täydennyskoulutusta lähivuosina (OKM, 2022).

Jatkuvan oppimisen korostunut ja kaikkialle ulottuva merkitys

Työelämä ja organisaatiot: kilpailukyky, tuottavuus, innovaatiot

- Pula osaavasta työvoimasta: 40 % työnantajista ilmoittaa rekrytointiongelmista
- Kasvatustieteellisellä alalla pula erityisesti varhaiskasvatuksen opettajista

Yksilöt/työntekijät: työura, työllisyys, työhyvinvointi

- Osaamisella ja oppimisella selkeä yhteys yksilöiden kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin
- Jatkuvan oppimisen pimeä puoli - ei pelkkää ilosanomaa
 - uhkana muutoksen tahti ja työn intensifikaatio
 - kohtuulliset oppimisvaatimukset yhteydessä työn merkityksellisyyden kokemukseen ja työhyvinvointiin (Mauno ym, 2019).

Jatkuvan oppimisen uudistus Suomessa

- Suomessa jatkuvan oppimisen parlamentaarinen uudistus (2019-2030) hallinnut keskustelua jatkuvasta oppimisesta: *kuinka turvata työikäisen väestön osaaminen nopeassa muutoksessa.*
- Jatkuvan oppimisen kannanotoissa ja kirjoituksissa korostunut rakenteiden, systeemien ja järjestelmien tarkastelu (esim. ohjaus ja rahoituskäytännöt) sekä digitaaliset ratkaisut .
- Jatkuva oppiminen ja oppimiskäsitys
 - *Osaaminen:* yksilön tai organisaation pääomaa, kvalifikaatioita (tietoja, taitoja, asenteita)
 - *Oppiminen:* jatkuva ihmisenä olemisen prosessi (tietojen ja taitojen kehittyminen + osallisuus)

Jatkuvassa oppimisessa on kysymys tietojen ja taitojen karttumisen lisäksi myös ammatillisen identiteetin rakentumisesta ja neuvottelusta.

Työpaikkojen keskeisyys oppimisympäristöinä: 80-90 % työikäisten työssä käyvien jatkuvasta oppimisesta tapahtuu työpaikoilla, arjen työtä tehden

Mitä on jatkuvan oppimisen pedagogiikka?

Pedagogiikka

Pedagogiikan monet merkitykset:

- Kasvatustieteen tieteenala
- Tietty kasvatuksellinen suuntaus tai kasvatuksen osa-alue
- Opetus- tai kasvatustaito

Pedagogiikan eri tasot:

- Makro: Koulutuspolitiikka- ja koulutusjärjestelmä
- Meso: Ops ja koulutusorganisaation tapa järjestää koulutus
- Mikro: Opettajan tapa järjestää opetuksensa

Pedagogiikka vs andragogiikka: Kreikankielen kantasana *paidia* viittaa lapseen

Pedagogiikan määrittely ja rajaaminen tässä puheenvuorossa: kasvatustieteellinen teoria ja käytännön opetuksen toteutus

Jatkuvan oppimisen pedagogiikka

Mitä uutta tai erityistä jatkuvan oppimisen linjaukset ja strategiat ovat tuoneet opettajankoulutuksen toteuttamiseen?

- Ei-tutkintotavoitteisen koulutuksen lisääminen ja avoimuus
- Erilaisten ja erilaajuisten koulutusten kirjo Moodlesta mikrokursseihin
- Pienten osaamiskokonaisuuksien keskeinen rooli (Cedefop, 2023)
- Digitaalinen oppimisalusta ja kansallinen järjestelmä (Digivisio 2030)
- Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen (osaamismerkit)
- Koulutuksen (+TKI) ja työelämän yhteistyön vahvistaminen

Edellyttävätkö nämä erillistä jatkuvan oppimisen pedagogiikkaa?

Keskusteluissa oleellista jatkossa:

Määritellä ja täsmentää mistä puhutaan, kun puhutaan jatkuvan oppimisen pedagogiikasta

Tarkastella jatkuvaa oppimista ei pelkästään osaamisena (pääomana, kvalifikaatioina), vaan myös oppimisena (osallisuutena ja identiteettinä, tietoina, taitoina, tunteena)

Huomioida, että aikuisten keskeisin oppimisympäristö on työpaikka - jatkuvan oppimisen keskusteluihin *työpaikkapedagogiikka* mukaan

Kiitos

Päivi Hökkä

paivi.hokka@tuni.fi